

– A dédapám utazott a Hindenburgon – mesélte a cimborám az orra tővét vakargatva. A nyakizmaink már régen megmerevedtek, mégsem vettük le a tekintetünket a fejünk fölött lebegő, lassan kelet felé sodródó hőléggallonokról. Repülős napot tartottak a városunkban, félórával korábban még motoros gépek hasították az eget, utánuk vitorlázók és sárkányrepülők következtek, s a végére maradtak ezek a túlméretezett, a szívárvány minden színében pompázó lufik; mindegyikről kis kosárka csüngött alá, akár körte a fáról. Megbabonázva figyeltük a vonulásukat. Gyerekkorunk óta, ha csak tehetjük, az eget fürkésztük; imádtunk mindent, ami fenn, a magasban hasítja a levegőt, mindent, ami elemelkedik a talajtól, egyre följebb tör, aztán méltóságteljesen ereszkedik alább, gyorsul, lassul, távol a föld színétől lebeg, köröz, halad...

– Na, jó, nem a tragikus május eleji repülés alkalmával – folytatta a komám, holott, mint rendesen, ezúttal sem kérdezte senki. – Szóval nem 1937-ben, hanem egy esztendővel korábban, viszont ugyanazon az LZ 129 Hindenburg nevű léghajón, ami utóbb tüzet fogott és lezuhant Amerikában.

Mivel nem szóltam, úgy érezte, tovább kell feszítenie a húrt.

– Tehát nem az LZ 130 Graf Zeppelin kettőn, amelyik szintén az óceán fölött repült oda-vissza, és azért viselte nevében a kettes számot, mert Graf Zeppelinnek nevezték az első óriásléghajót is. Már a világon az elsőt, érted?

Süketnek tettettem magam, meredten bámultam az égre.

– Az a Földet is körbekerülte a húszas évek legvégén. Impozáns jelenség lehetett, a hossza alig huszonöt méterrel maradt el a Titanic mögött.

Még mindig hallgattam.

– Nem semmi, mi? – a barátom hangjába csöppnyi ingerültség vegyült.

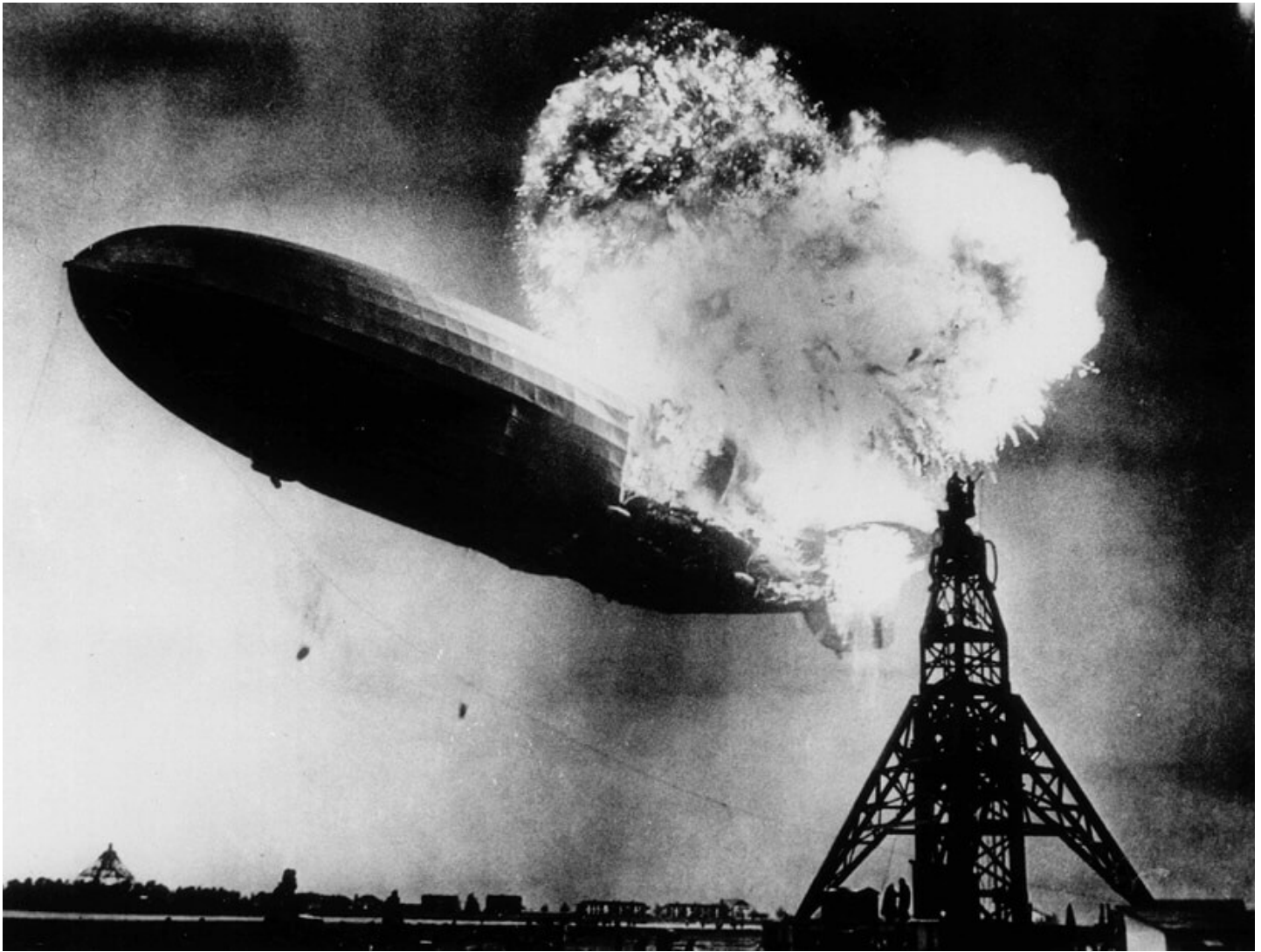
Morogtam egyet, mintha a torkomat köszörülném. Erre megkönnyebbülten fölsóhajtott.

– Tudtad, hogy ezek a járművek két-három nap alatt átrepülték az óceánt Frankfurttól egészen a New York közelében fekvő Lakehurstig?

ömlött a szó

Nem, nem tudtam. Ebben azonban semmi meglepőt nem találtunk, sem én, sem ő. A tizedéről sem hallottam mindannak, amiről a cimborám az elmúlt, hosszú évtizedek alatt mesélt. Márpedig belőle elapadhatatlanul ömlött a szó. Kettőnk társalgásában az én feladatom alkalmasint a hallgatásban merült ki. Helyel-közzel érdeklődésemről kellett számot adnom, egyéb dolgom nem akadt. Elég volt egy dörmögés, egy hümmögés, egy mélyebb lélegzetvétel – elég, egyszersmind időről időre szükséges is. Mert elvárta. És rám, noha olykor bosszantóan sokáig várakoztattam, mindig számíthatott.

– És azt tudtad – kérdezett tovább, holott kétségkívül tisztában volt a válaszzal (nyilván ezért nem tartott rá igényt) –, hogy Ferdinand Zeppelin gróf a magyar Schwarz Dávid terveinek fölhasználásával építette meg az első merev testű, kormányozható, motorral hajtott, a levegőnél könnyebb hélium- vagy hidrogéngázzal töltött járművet, amit a grófról idővel zeppelinnek neveztek el? Az első háborúban katonai célokat szolgált, aztán a polgári repülésben vették hasznát. Egészen 1937. május 6-ig, amikor a LZ 129 Hindenburg leszállás közben kigyulladt, porig égett és harminchatan meghaltak. Egyesek azt hitték, valaki fölrobbantotta a náci Németország elleni tiltakozásul, de mára bebizonyosodott, hogy statikus elektromosság okozta a katasztrófát. A landolás közben, ahogy a földi személyzet tagjai megmarkolták az ereszkedő léghajó rögzítőköteleit, földelték is a gépezetet, ami elektromos kisülést okozott. Ilyen triviális. Ha nem hidrogénnel, hanem héliummal repültek volna, nem történik semmi. Csakhogy a jenkik akkor már nem adtak el héliumot a náciknak... Amiért, mondjuk, aligha lehet haragudni rájuk...

historyinanehour.com

Mindig elképedtem a memóriáján. Úgy tippeltem, hozzávetőleg ezerkötetes könyvtárat tárolhat a fejében. Persze, idegesített is, hogy olyan okostojás. Ha kellett, ha nem, ontotta az adatokat, mindent tudott, ráadásul mindent jobban; mindenről volt véleménye, még hozzá megrendíthetetlen. Bölcselkedett, (ki)oktatott, nem ritkán fölényeskedett. Ha nem ismertem volna óvodás korom óta, nyilván nem bírom elviselni egy percig se a tökéletességét, amit tetejében lépten-nyomon be is kellett, hogy bizonyítson a világnak. (Holott a világot ez fikarcnyit se érdekelt, és a vak is láthatta, milyen messzire állunk – illetve ülünk – mi ketten, ő meg én, a tökéletességtől.)

– Hihetetlen vagy – morogtam. Nem felelt. Nyilván vigyorgott magában. A tekintetünk még mindig az égre szegeződött. Követtük a kelet felé lebegő hőlégballonokat.

– Hangyányiaknak látnak bennünket a pilótáik – jegyeztem meg.

– Nem hiszem, hogy látnak – ellenkezett a komám. – Az épületeket, a város szerkezetét figyelik, nem két pasast, akik majd kitörik a nyakukat, úgy bámulnak fölfelé.

Az ég szikrázóan ragyogott, a homlokomon rovar mászott keresztül, lágyan csiklandozott, a bal kezem kisujja meg-megremegett; rángott benne az ideg.

– A dédapám pincér volt. Egy oda-vissza úton – dűnnyögte a cimborám.

– Hol? – adtam a hülyét, de nem tudtam beugratni.

– Az LZ 129 Hindenburg nevű léghajón – közölte lakonikus tömörséggel.

– Aha – hagytam rá.

A hőlégballonok lassan eltűntek a szemünk elől, mi azonban továbbra is az égre meredtünk. Az üres égboltozatra.

– A dédapámnak a visszafelé vezető úton akadt egy kalandja. A zeppelinek többnyire olyan simán haladtak, hogy az utasok nem is érzékelték az utazást. A motor halkan zümmögött, az íróasztalokról nem gurult le az ott felejtett toll, a poharak meg sem csörrentek a pohárszékekben. Még a magasba emelkedés és a leereszkedés is olyan zökkenőmentesen zajlott, hogy általában föl se figyeltek rá. Azon az úton azonban valami kósza szél dobálni kezdte a hajót. Nem veszélyesen, a hölgyek egy része mégis pánikba esett. A dédapám az egyik ilyen riadt hölgyet aztán sikeresen megvigasztalta. A folyosón talált rá, a nő zokogott halálfélelmében, a dédapám erős, hősies férfiként tűnt föl a bajok közepette. Nem ragozom, na.

Hálás voltam ezért. Ne is ragozza. Van elég bajunk anélkül is.

– Ezek itt nem zeppelinek – morogtam. – Csak sima hőlégballonok.

– Én nem is ezekről beszéltem, hanem a Hindenburgról – és szötte tovább a történetet; újabb szereplőt léptetett a színre, egy félszemű törököt, akit nem Jumurdzsáknak hívtak, s még csak nem is janicsár volt, ezzel szemben matróz a zeppelinen. Már nem figyeltem rá. Arra a török kamionosra gondoltam, akivel még egyetemista koromban több ezer kilométert utaztam fél Európán keresztül. Órákig stoppoltam, senki nem állt meg, míg végül Ahmet fölvelt. Folyékony, bár erősen tört angolsággal társalgott, hatalmas, sárga fogait kivillantva nagyokat nevetett, bűdös dohányt szívott, meghívott ebédre, aztán vacsorára, s végül került egyet miattam Nürnberg felé (az unokatestvéremhez mentem látogatóba, aki már évek óta ott dolgozott). Ahmet váltig állította, hogy testvérek vagyunk. Annak ellenére, hogy szimpatikusnak találtam, nem hittem neki.

– Figyelsz? – hallottam a cimborám hangját.

– Figyelek – füllentettem.

– Izgalmas sztori, nem?

– Kimondottan.

Végre elhallgatott. Az ég továbbra is üresen tátongott, még felhők vagy madarak sem szakították meg halványkék egyhangúságát. Ültünk egymás mellett, a nyakunk elgémberedett, már nehezünkre esett volna normális helyzetbe billenteni a fejünket. Kellemes, langyos szellő simított végig az arcunkon. A kert, amiben ültünk, nem messze a várost kettészelő folyótól, egy százéves házhoz tartozott. A barátom örökölte a nagyszüleitől. Nemrégiben átalakította, hogy alkalmas legyen. Immár alkalmas.

Magunkban újra és újra fölidéztük a repülő szerkezeteket, amelyekhez közünk volt – rengeteghez, mondhatom (bár annyi nőnk lett volna, álmódzott egyszer a barátom). A nyomást a mellkasunkban, amikor emelkedünk, a kellemes izgalmat, a kibontakozó látványt, a végtelenbe vesző látóhatárt. Tizenkét évesek lehettünk, amikor legelőször éreztük. S utána még számtalanszor.

pinimg.com

Egyszerre hatalmas árnyék vetült ránk. Mindketten elandalodtunk kissé, így időbe telt, míg magunkhoz tértünk, az emlékképek világából vissza a valóságba. Gigászi test úszott éppen fölöttünk, ezüstös csillogású, szépséges. A látóterünk nagy részét betöltötte. Egyikünk sem szólt, ezúttal a cimborám se. Az óriási árnyék átvonult rajtunk, s mikor tovatűnt, ugyanolyanok voltunk, mint, amikor megjelent. Nem tudtuk, miért jut ez eszünkbe. Azt se, mi az a friss hiányérzet a nyelvünk hegyén. Mégis elszontyolodtunk.

– A Hindenburg lehetett – suttogetta a komám.

– Akár – mondtam nyeglén. Ugyanezt a választ adtam két éve, mikor ejtőernyős ugrásra hívott.

– Adrenalinbomba – jelentette ki sugárzó arccal. – Menjünk?

– Akár – feleltem nyeglén.

És ezt válaszoltam a nővérnek is, mikor megkérdezte, kicserélje-e a kacsát.

– Akár – mondtam, bár fogalmam sem volt, vizeltem-e vagy sem. Álmaimban zuhantam egyre, félig nyílt ernyővel, tehetetlen. Vízbe csapódtunk, előbb én, aztán a barátom. Egymásra. Pontosabban: ő esett rám. Pedig neki rendesen kinyílt az ernyője. Segíteni akart.

– Biztosan a Hindenburg volt – ismételte meg hangosabban. – Vannak még csodák.

Erre mondhattam volna valamit, valami cifrát, de inkább megtartottam magamnak. Előrebiccentettem a fejem és megfordultam a székekkel. Gurultam a ház felé, a rámpához lavíroztam. Hallottam, hogy a barátom jön mögöttem, székeknek a kereke alatt ropognak a lehullott diók. Talán az én székek kereke alatt is, nem tudom. Mire elértük a rámpát, a hatalmas árnyék emléke is fölszívódott az őszi kert magas fűvében, elfészelt a bokrok ágai között és föloldódott a diófa kérgében, nyomtalanul.

felső kép | abcnews.com